

Alkoholin riskikäytön tunnistaminen ja mini-interventio

Kysy **kaikilta hoidossasi olevilta potilailta** hoitosuhteen alussa ja silloin, kun potilaan tulosyy viittaa riskikäyttöön,

- juomamääriä
- juomistiheyttä

tai pyydä täyttämään AUDIT-kyselylomake.

Kirjaa sairaskertomukseen

- alkoholianamneesi
- hoitotoimet.

Viitteitä riskikäytöstä

- krapula
- vatsavaivat
- toistuvia tapaturmia
- kohonnut verenpaine
- rytmihäiriöt
- metabolinen oireyhtymä
- unettomuus, unihäiriöt
- masentuneisuus
- ahdistuneisuus
- muuttunut sosiaalinen tilanne
- diabeteksen tai veren ohennushoidon huono tasapaino
- suuri MCV, S-GT, S-trigly, s-uraatti, HDL-kol tai CDT

AUDIT ≥ 20 tai epäily vahvasta riippuvuudesta

Konsultoi

A-klinikkaa tai perehdy päihdehoitoihin ja toteuta itse

- terapia
- lääkehoito (naltreksoni, disulfiraami).

AUDIT 8-19 ja/tai riskirajat ylittyvät

Halukas muutokseen

- GT ja CDT harkinnan mukaan

Haluton muutokseen

- Motivointi
- GT ja CDT harkinnan mukaan

Mini-interventio

- Kerro, että riskirajat ylittyvät.
- Kannusta muutokseen.
- Sovi vähentämistavoite yhdessä potilaan kanssa.
- Anna kirjallista tietoa, esim. *Vähennä vähäsen* -opas.
- Jos aika sallii, käy läpi oppaan pääkohdat.
- Sovi tarvittaessa 2-3 kontrollikäyntiä.

Perussairauden hoito

ja uusi keskustelu alkoholinkäytöstä ja muutoshalukkuudesta puolen vuoden kuluttua.

AUDIT < 8 ja riskirajat eivät ylity

Toista kysyminen

3-4 vuoden välein rutiininomaisesti tai heti, kun on viitteitä riskikäytöstä.

Käyttö ei vähentynyt.

Käyttö väheni.

- Anna tunnustusta.

Riskirajat

annoksina

mies: kerralla ≥ 7
viikossa ≥ 24

nainen: kerralla ≥ 5
viikossa ≥ 16

1 annos =

33 cl keski-olutta

tai

12 cl mietoa viiniä

tai

4 cl väkeviä

Suositus 65 vuotta täyttäneelle

Kerralla korkeintaan **2** ja viikossa korkeintaan **7** annosta

Sosiaali- ja terveysministeriö

VALtakunnallinen Mini-interventio Projekt

Kortin tilaukset
alkoholiohjelma@stm.fi

Alkoholi-ohjelma
2004-2007

Alkoholin riskikäytön tunnistaminen ja mini-interventio

Riskirajat

terveille keskipikkokoisille

miehille

VIKKOKULUTUS

24 annosta viikossa

= 24 pulloa keskiolutta tai

= 3 ½ pulloa mietoa viiniä tai

= 1 ¾ pulloa viinaa

KERTAKÄYTTÖ

7 annosta kerralla joka viikko

= 7 pulloa keskiolutta tai

= 1 pullo mietoa viiniä tai

= ½ pulloa viinaa

Riskirajat

terveille keskipikkokoisille

naisille

VIKKOKULUTUS

16 annosta viikossa

= 16 pulloa keskiolutta tai

= 2 1/3 pulloa mietoa viiniä tai

= 1 1/5 pulloa viinaa

KERTAKÄYTTÖ

5 annosta kerralla joka viikko

= 5 pulloa keskiolutta tai

= 2/3 pulloa mietoa viiniä tai

= 1/3 pulloa viinaa

1 annos =

33 cl
keski-
olutta

tai

12 cl
mietoa
viiniä

tai

4 cl
väkeviä

Alkoholinkäytön vähentämisestä voi olla monenlaista hyötyä:

- Painonhallinta on helpompaa.
- Mahavaivat vähenevät.
- Verenpaine laskee.
- Rytmihäiriöitä esiintyy harvemmin.
- Tapaturmat vähenevät.
- Vastustuskyky lisääntyy.
- Unen laatu paranee.
- Mieliala kohenee.
- Ristiriidat ihmissuhteissa vähenevät.
- Jaksat työssä paremmin.

Pitkään jatkuva runsas alkoholinkäyttö voi johtaa alkoholi-riippuvuuteen ja vakaviin elinvaurioihin.

Alkoholinkäyttönsä perusteella suomalaiset työikäiset jakautuvat seuraavasti:

MIEHET

alkoholi-riippuvaiset

6 %

suurkuluttajat

20 %

kohtuu-käyttäjät

64 %

raittiit

10 %

riskiraja

- 24 annosta tai enemmän viikossa
- 7 annosta tai enemmän kerralla

NAISET

alkoholi-riippuvaiset

2 %

suurkuluttajat

10 %

kohtuu-käyttäjät

78 %

raittiit

10 %

riskiraja

- 16 annosta tai enemmän viikossa
- 5 annosta tai enemmän kerralla

Mihin käyttäjäryhmään sinä kuulut?